

Cursus Bouwhistorie avond 4

STICHTING IJsselhoeven

BK

Boerman Kreek
Architecten

Programma avond 4

Kozijnen

Glas

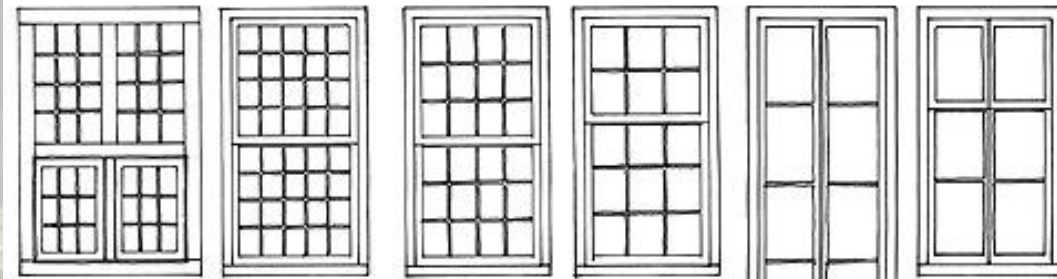
Daken

Kalk

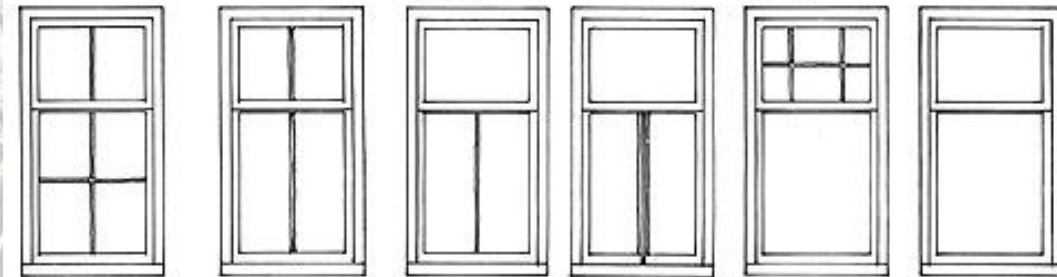
Schilderwerk

Na isoleren

Kozijnen en ramen

1. Kruisvenster, 2de helft
17de eeuw
2. Vijfdeling, 1ste helft
18de eeuw
3. Vierdeling, 2de helft
18de eeuw
4. Driedeling, eind 18de eeuw
5. Empire (draaiend), eind 18de eeuw
6. Schuifraam, begin 19de eeuw

7. Tweedeling, midden 19de eeuw
8. Tweedeling, 2de helft
19de eeuw
9. T-venster, na 1860
10. T-venster (draaiend), 20ste eeuw
11. 2de kwart, 20ste eeuw
12. 2de kwart, 20ste eeuw

Zeer oud kloosterkozijn met glas-in-lood (deels)

Huis met oude vensters

Ramen uit verschillende periodes

Schilderij met fors kozijn. Ramen met glas-in-lood

Pand in Leiderdorp, mooie roedenverdeling

Roedenverdeling onder goed (50-55graden)

Vensters met driedeling, eind 18e eeuw

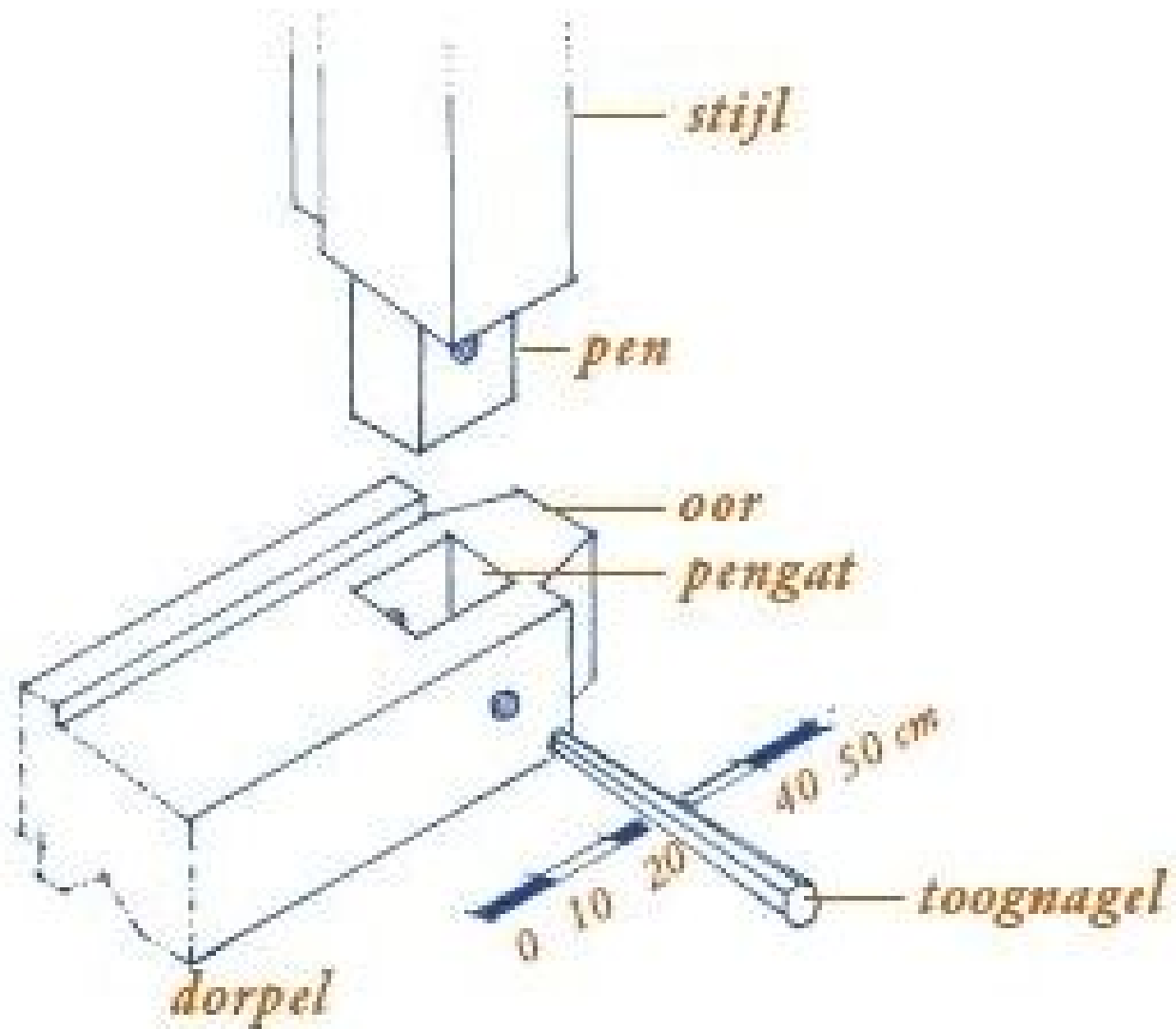
Nieuwe hardhouten ramen met verschillende breedte

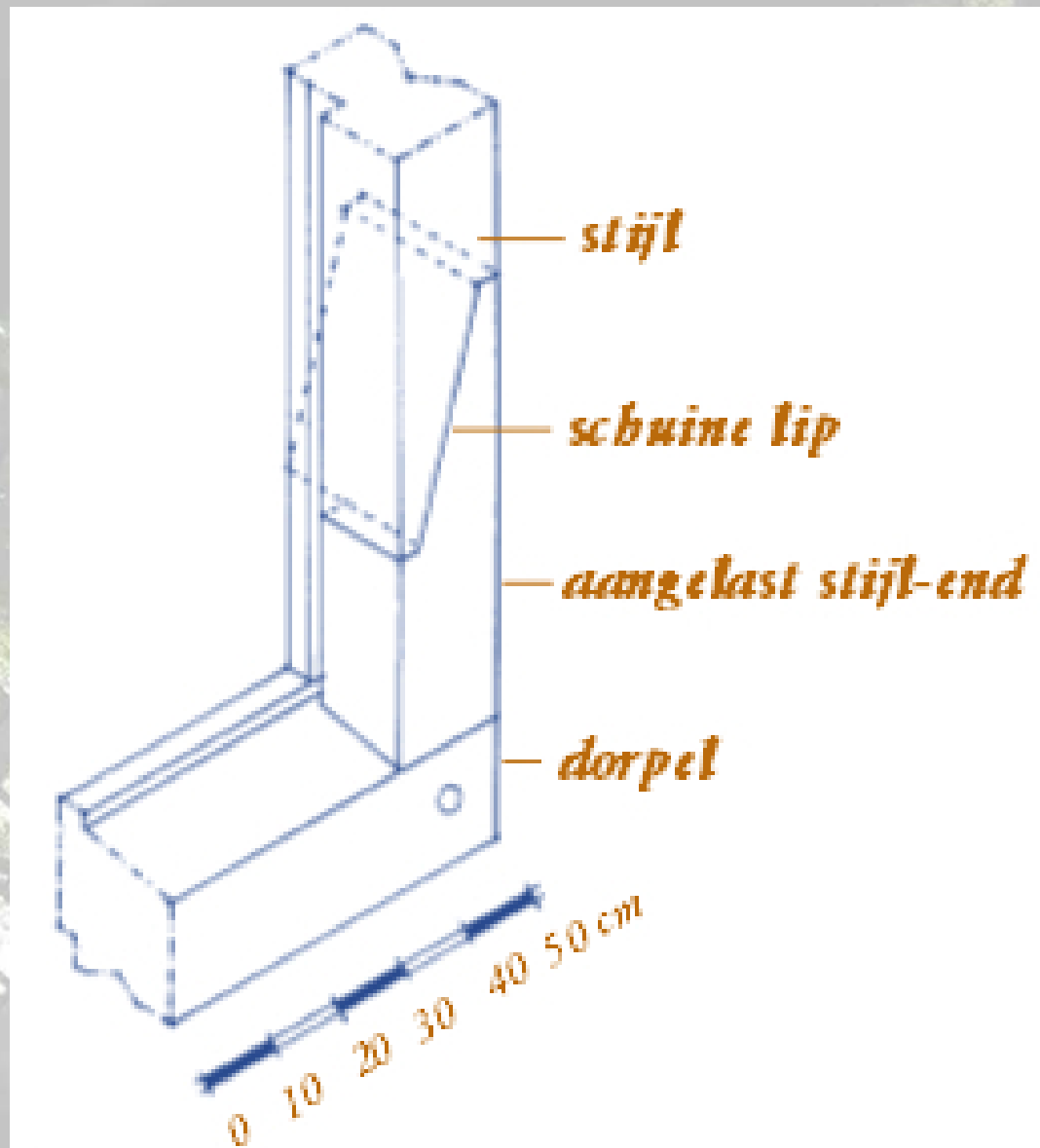
Te vierkant, te grof en in het glas geplaatst

Kunststof kozijn met raam, niet van echt te onderscheiden?

Hoekverbinding kozijn met toognagel

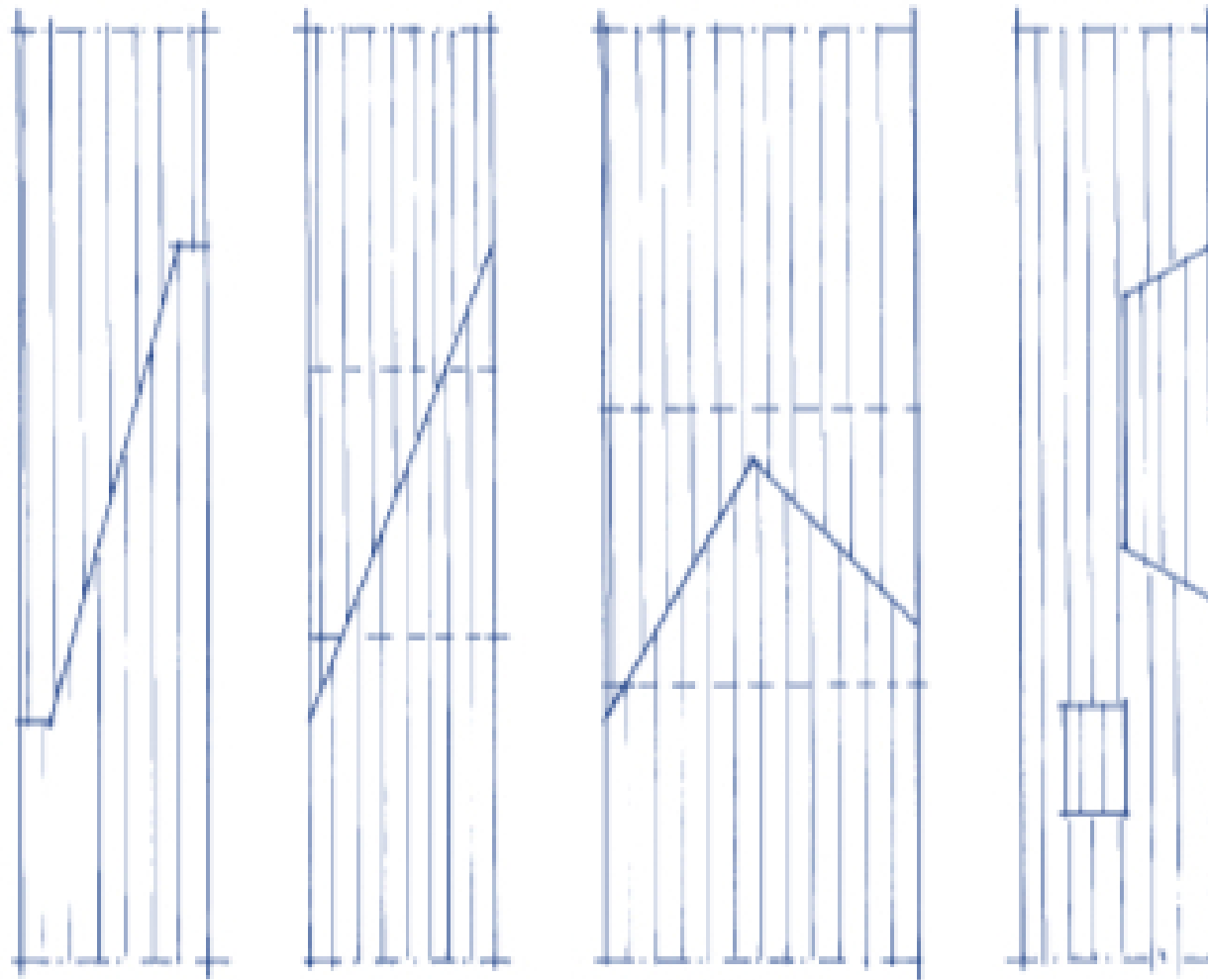

Onderdorpel met stijlen aanlassen, niet juist

aanlassen

aanscherpen aanscherpen

uitstukken

0 10 20 30 40 50 cm

Benamingen voor de verschillende herstellingen

Stijlen aangescherft, juist uitgevoerd

Boerderijen hadden vrijwel altijd luiken (voorhuis)

Half gesloten luiken,boven lichtinval, geen inkijk

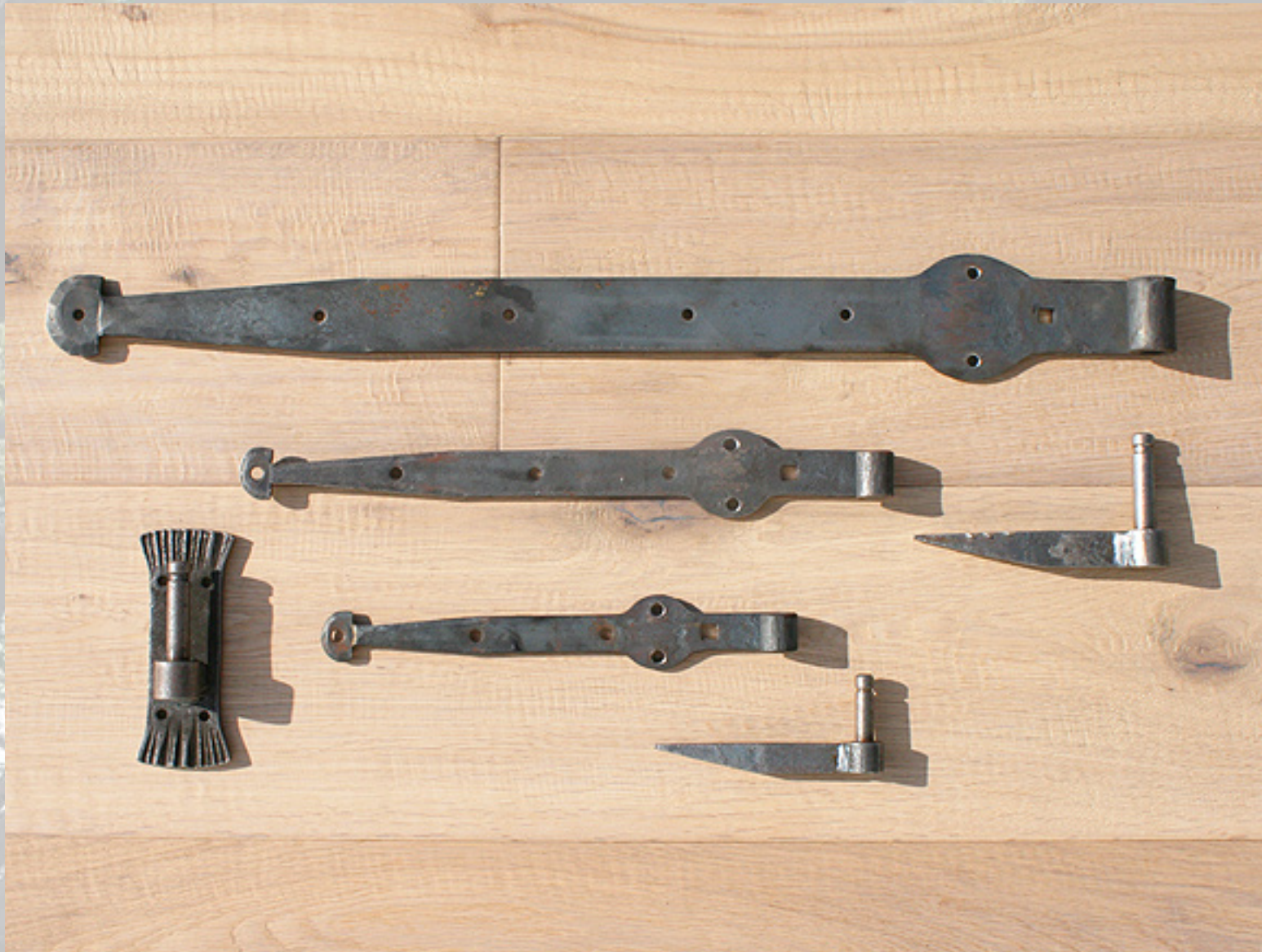
En de geheel gesloten luiken

Luiken met hartje bovenin (klampen binnen of buiten?)

Dubbelslags luiken met gehengen en wervels

Gesmede gehengen met duimen

Een schroefduim

Platduim

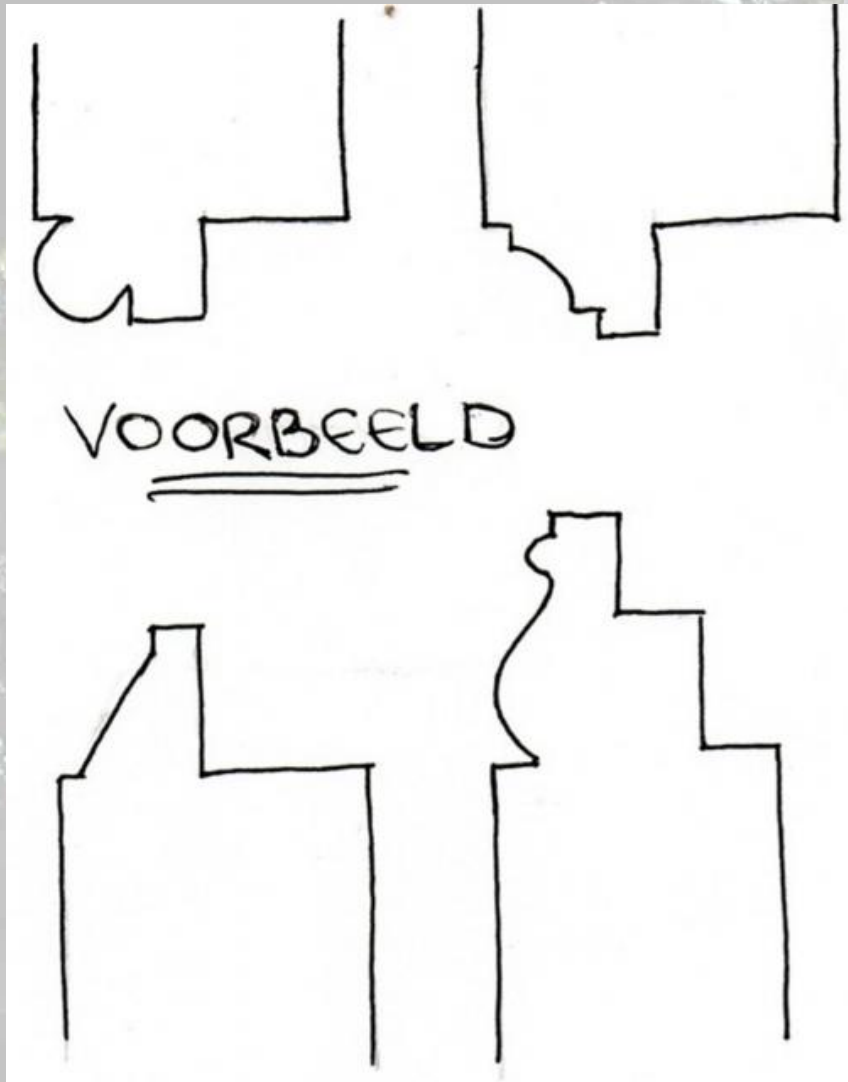
duimkoppen met een peer en een appel beëindiging (peer boven)

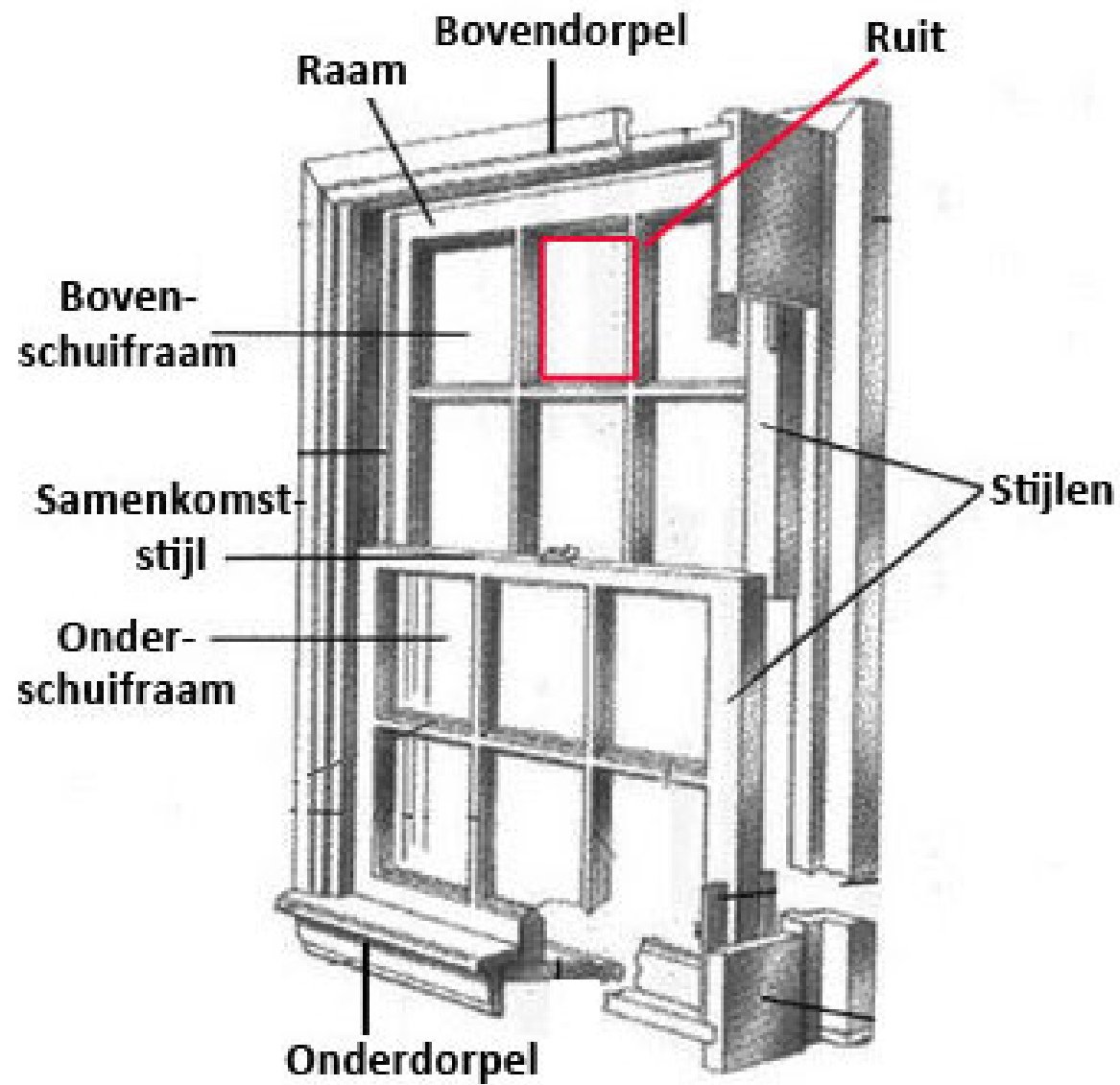
Opgeklampte deuren, staldeuren

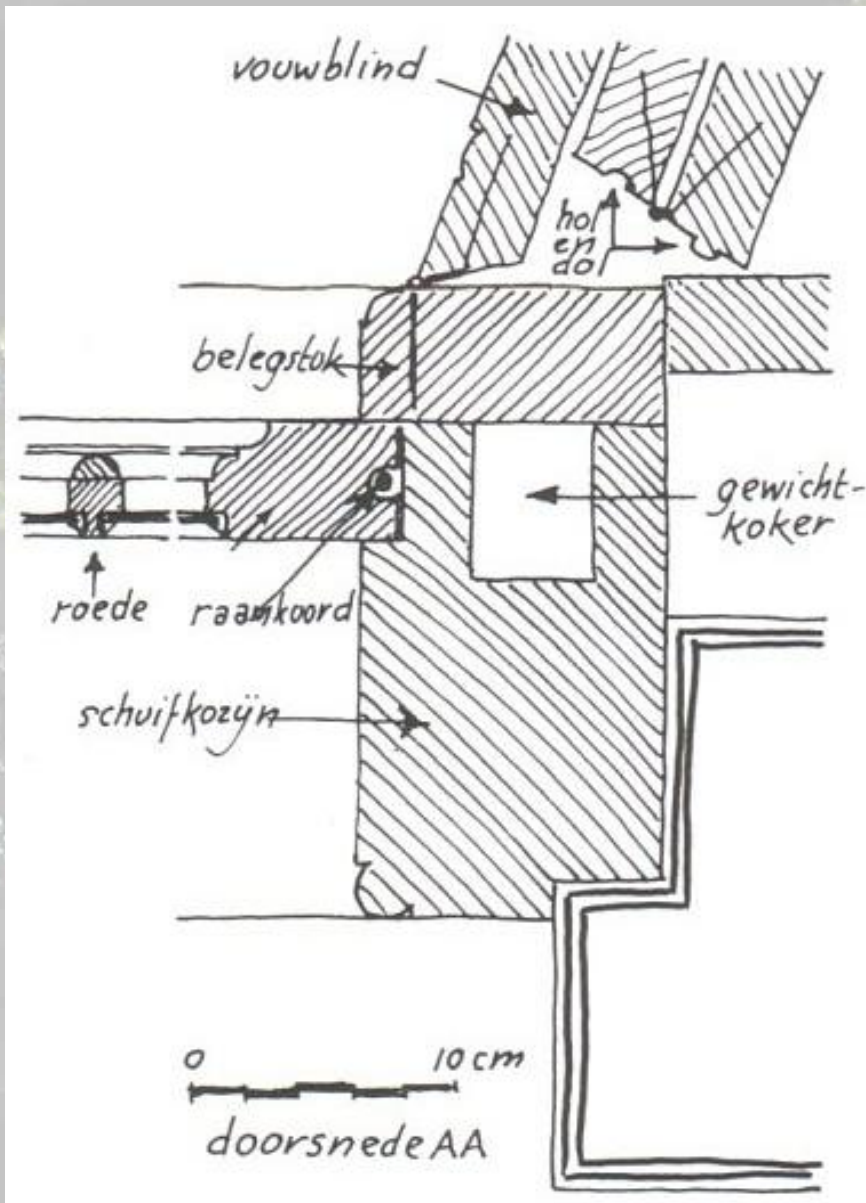
Aanscherven van een deur

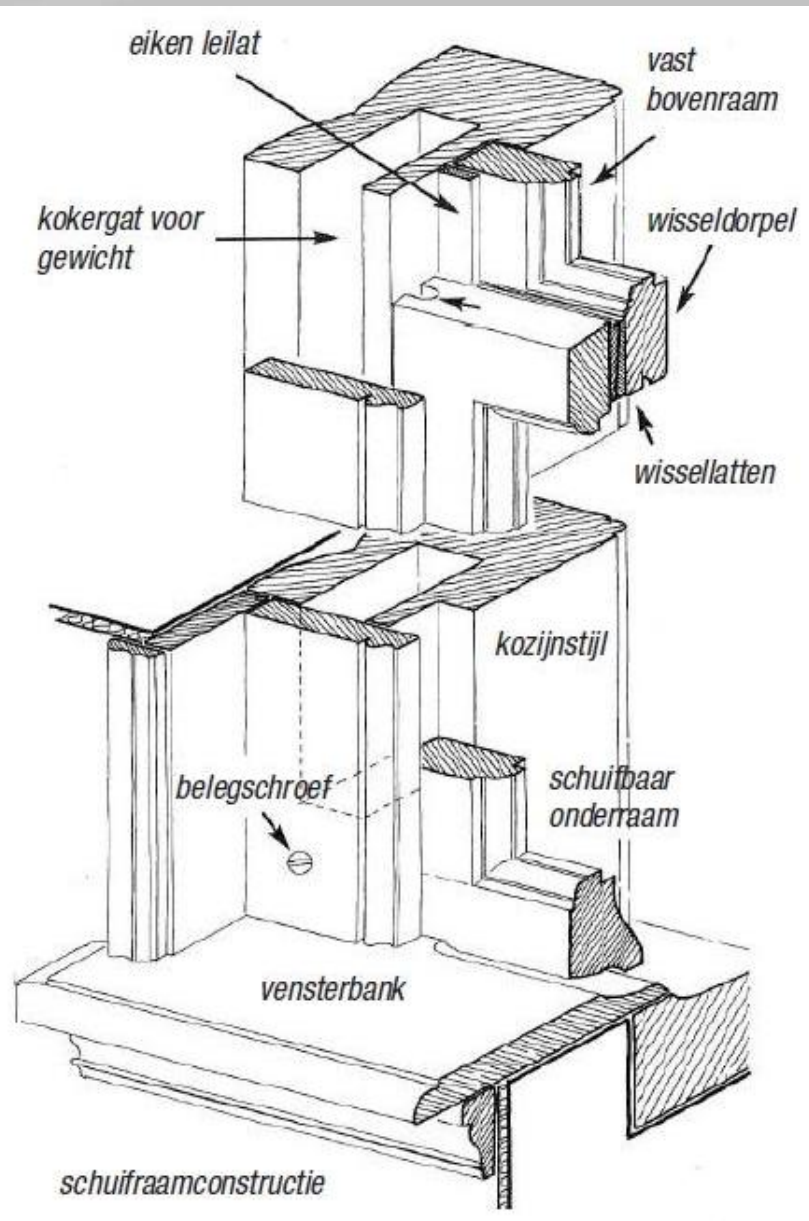
Veel voorkomende profielen bij ramen en deuren

Opbouw van een schuifraam

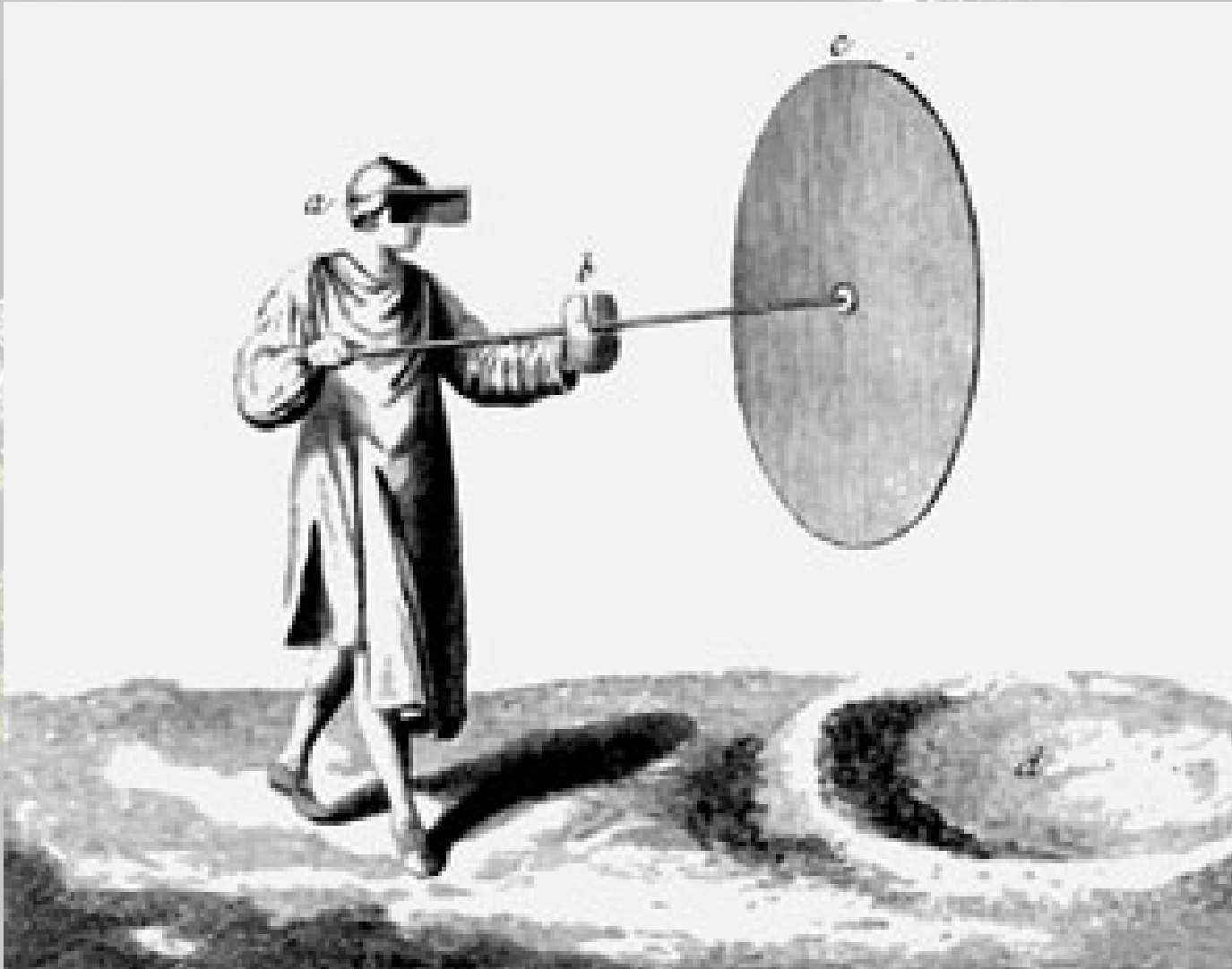

Doorsnede over de stijl

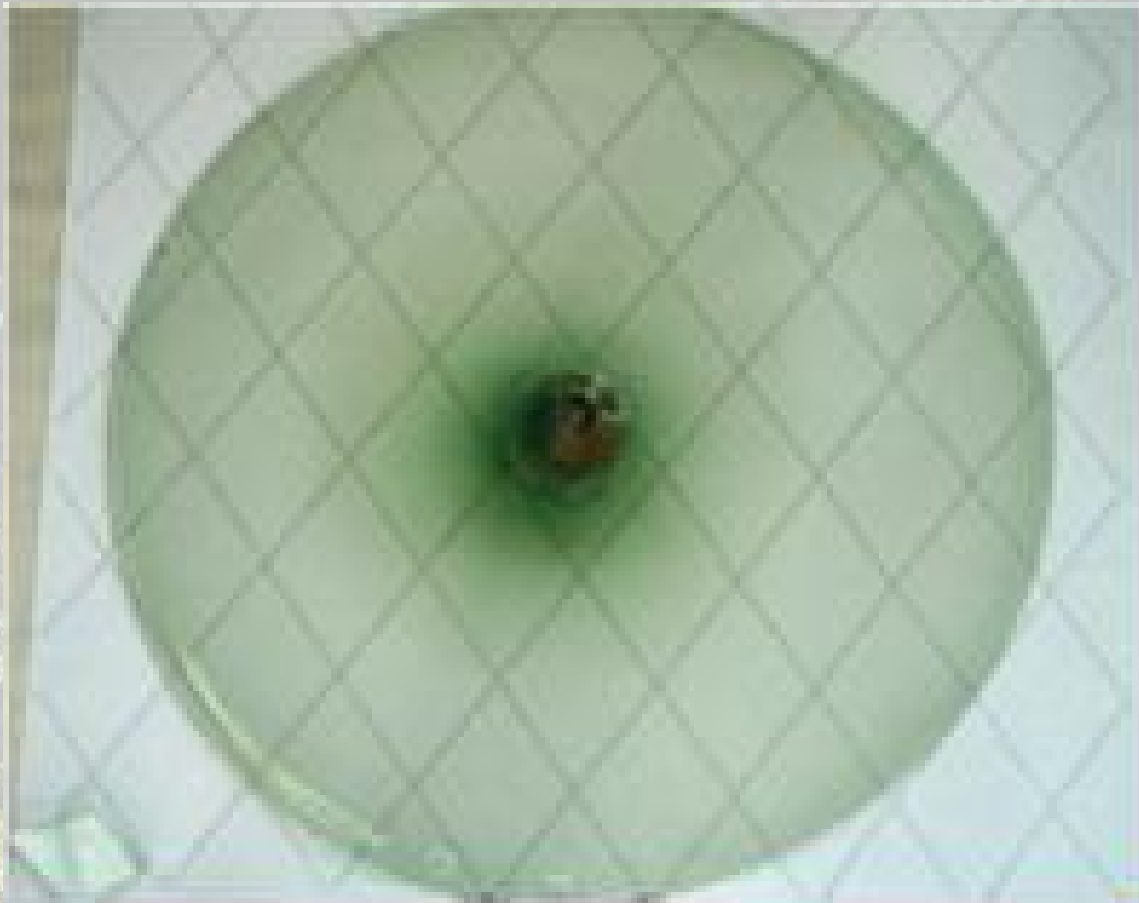

Opengewerkt perspectief van een schuifraam constructie

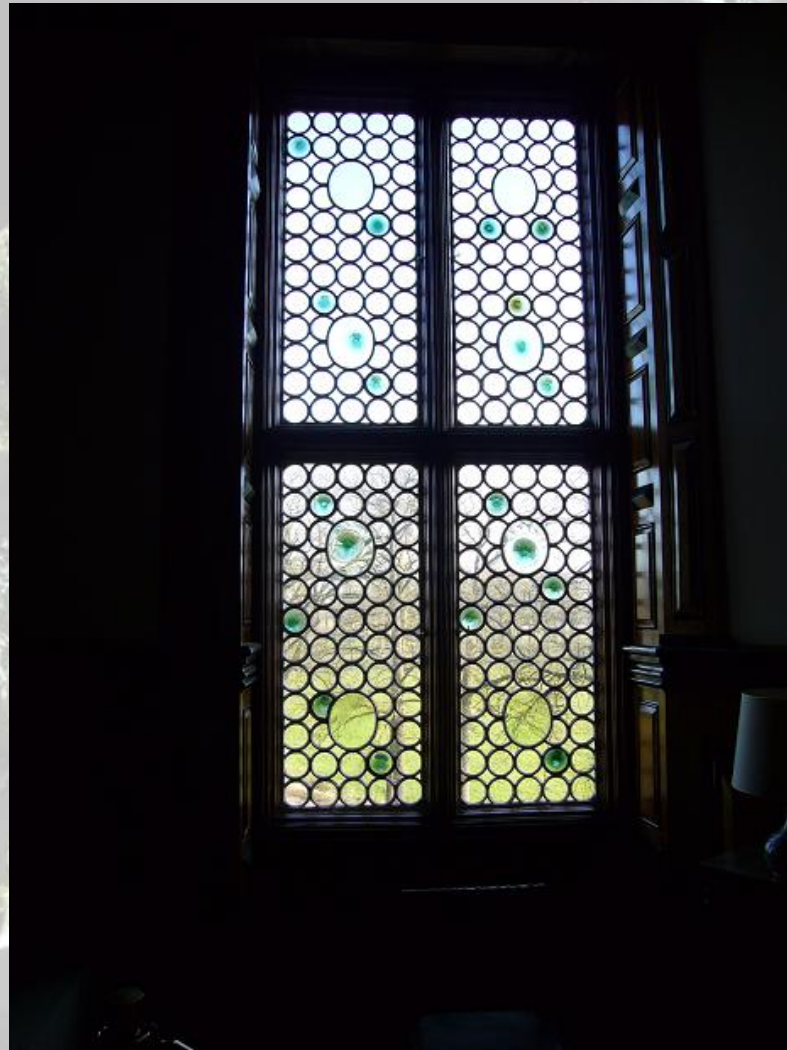

Ontwikkeling van glas, het slingerglas

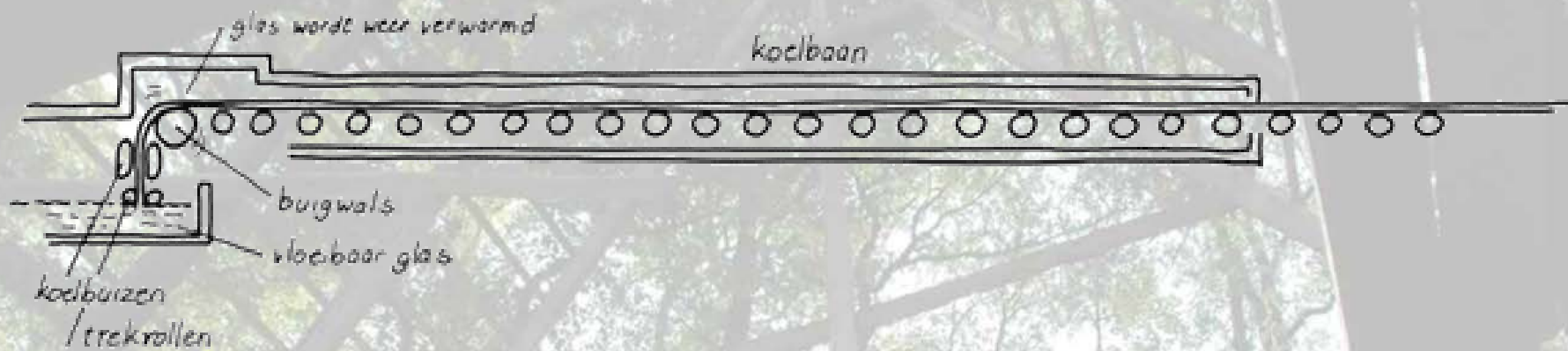

foto: www.racm.nl

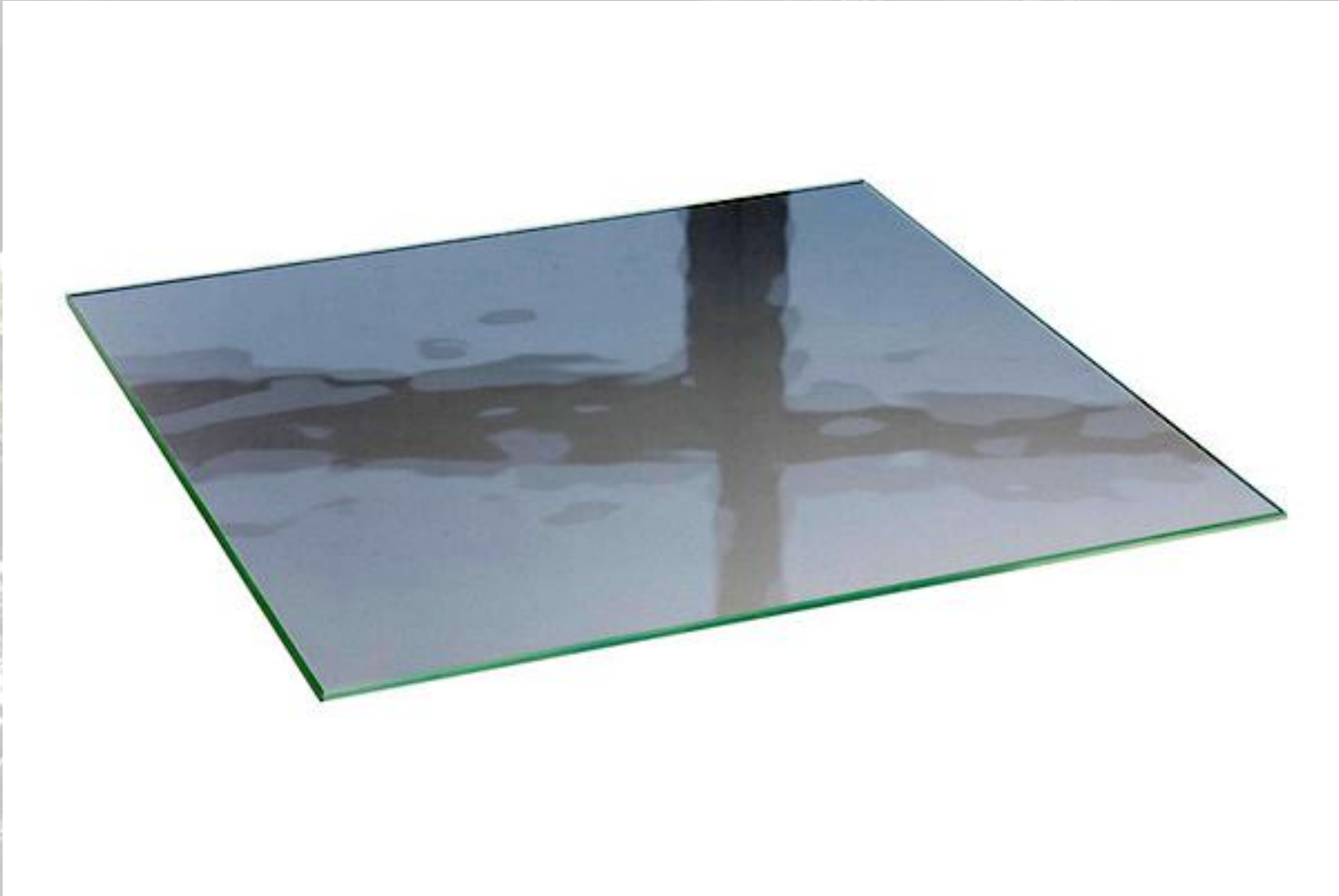
Het opsnijden van het slingerlas in ruitjes

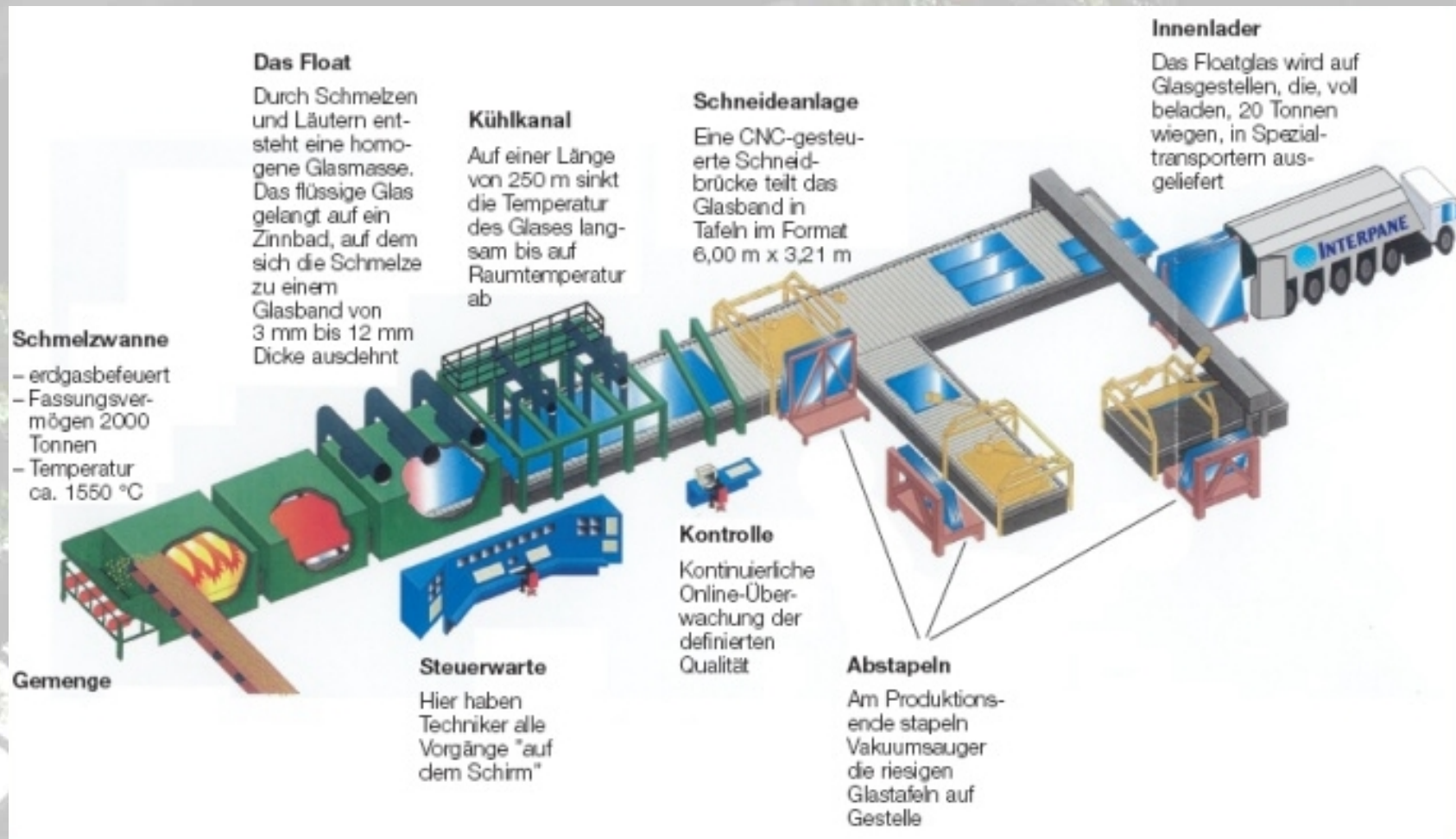
De eerste raamvullingen waren van schijvenglas en lood

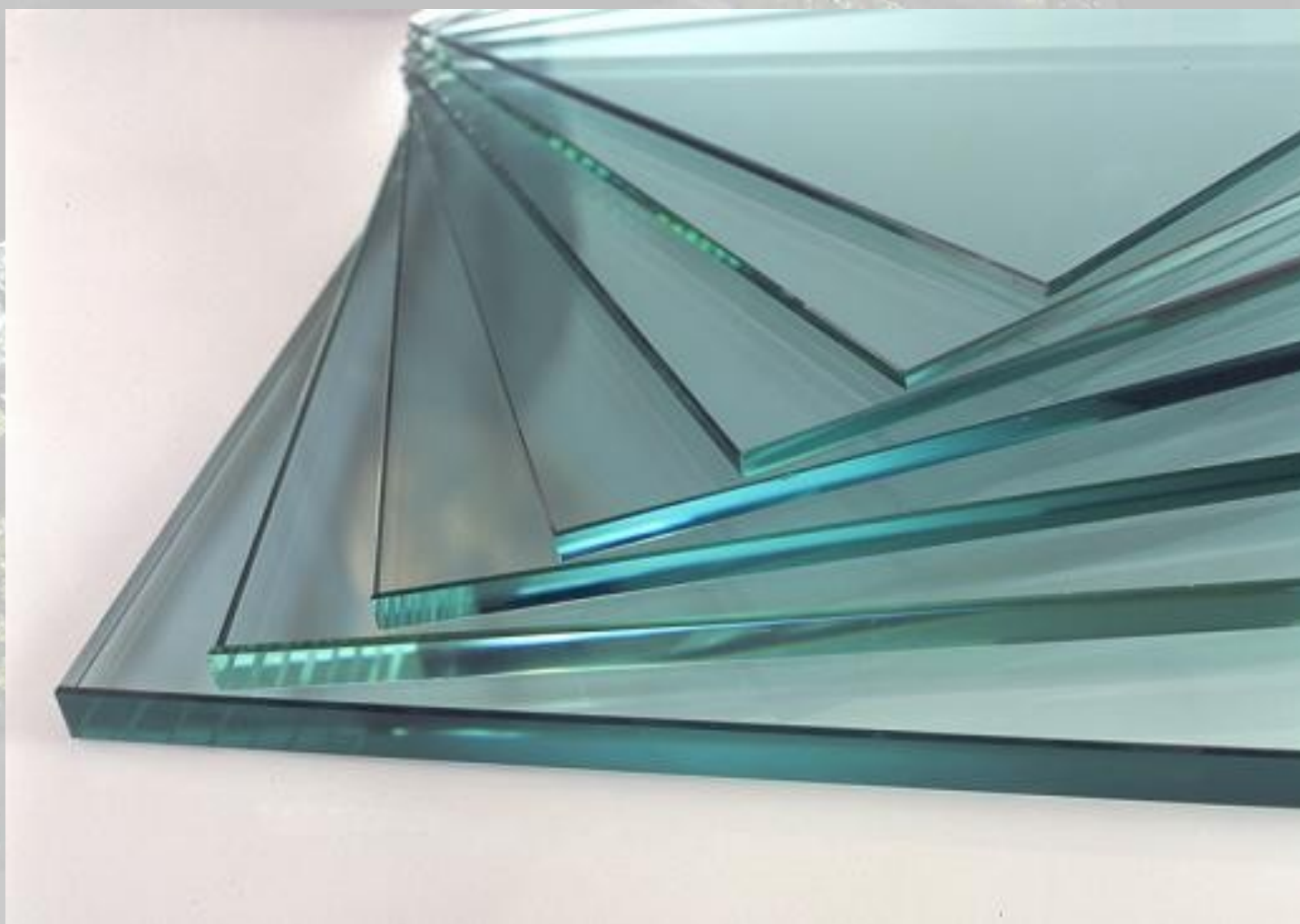
De opvolger was getrokken glas

Glasplaat van getrokken glas

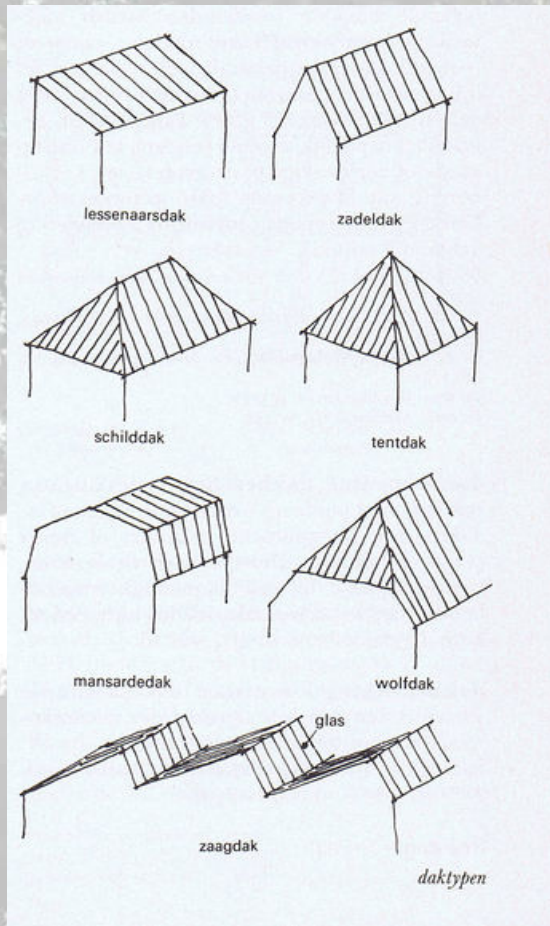

Het moderne floatglass procede

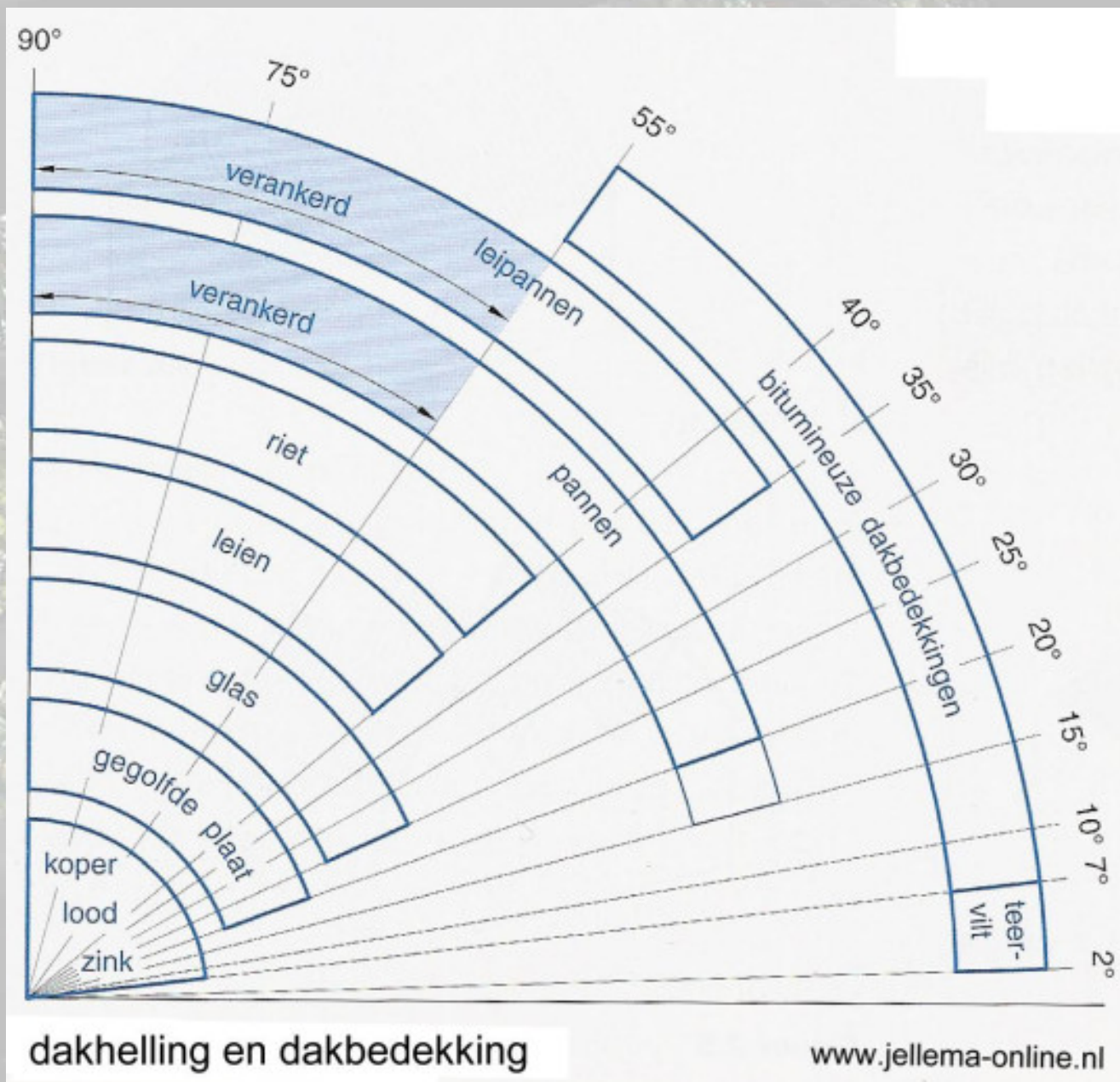
Gladde, strakke glasplaten van 3 tot 12mm. mogelijk

Daken

Soorten bedekking met bijbehorende hellingen

De rieten dakbedekking

Het zogenaamde schroefdak

De traditionele wijze met rietlatten

Het systeem om de binddraad "blind" om de rietlat te vouwen

Het riet vastzetten met schroef en draad, en met een sikkel

Het riet wordt op de goede hoogte geklopt en dan vastgezet

De meest gehanteerde methode met dubbele pin

De bovenste pin is hol en voorzien van binddraad, de onderste heeft een oog

Een schroevendraaier om de binddraden om de roede te draaien

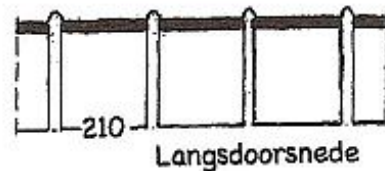
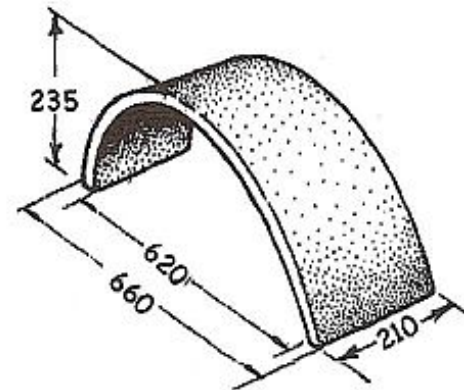
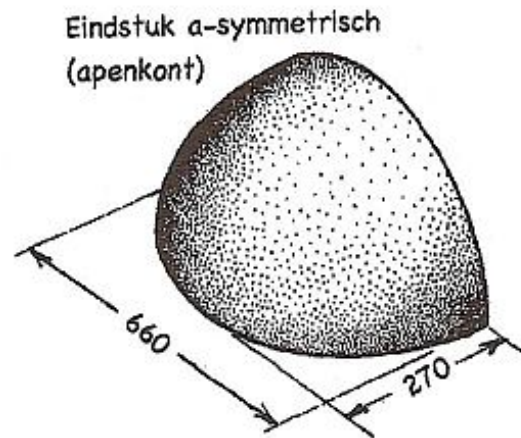
De volgende laag riet dekt de roeden af

Van hele rietvorsten halven en evt. eindstukken maken. info WoonKeramik®

Streefmaten keramische nokvorst voor rieten daken,
na het weldoorbakken zijnde en nog net niet scheluw
Grootste afmeting is nog nat

na het vormen   700 mm
na het drogen   675 mm
na het bakken   660 mm
Streefmaat: uitw. 210x235x660 mm

Rijnlandse Rietvorsten
in rood en/of duifgrijs

Een keramische rietvorst dekt het geheel af

Het uitleggen en pasmaken van de vorsten alvorens te bevestigen met specie

Keramische dakpannen

De oude holle pan

De verbeterde holle of hollandse pan

De vlakke muldenpan verdrong in de jaren 60 de oude holle pan

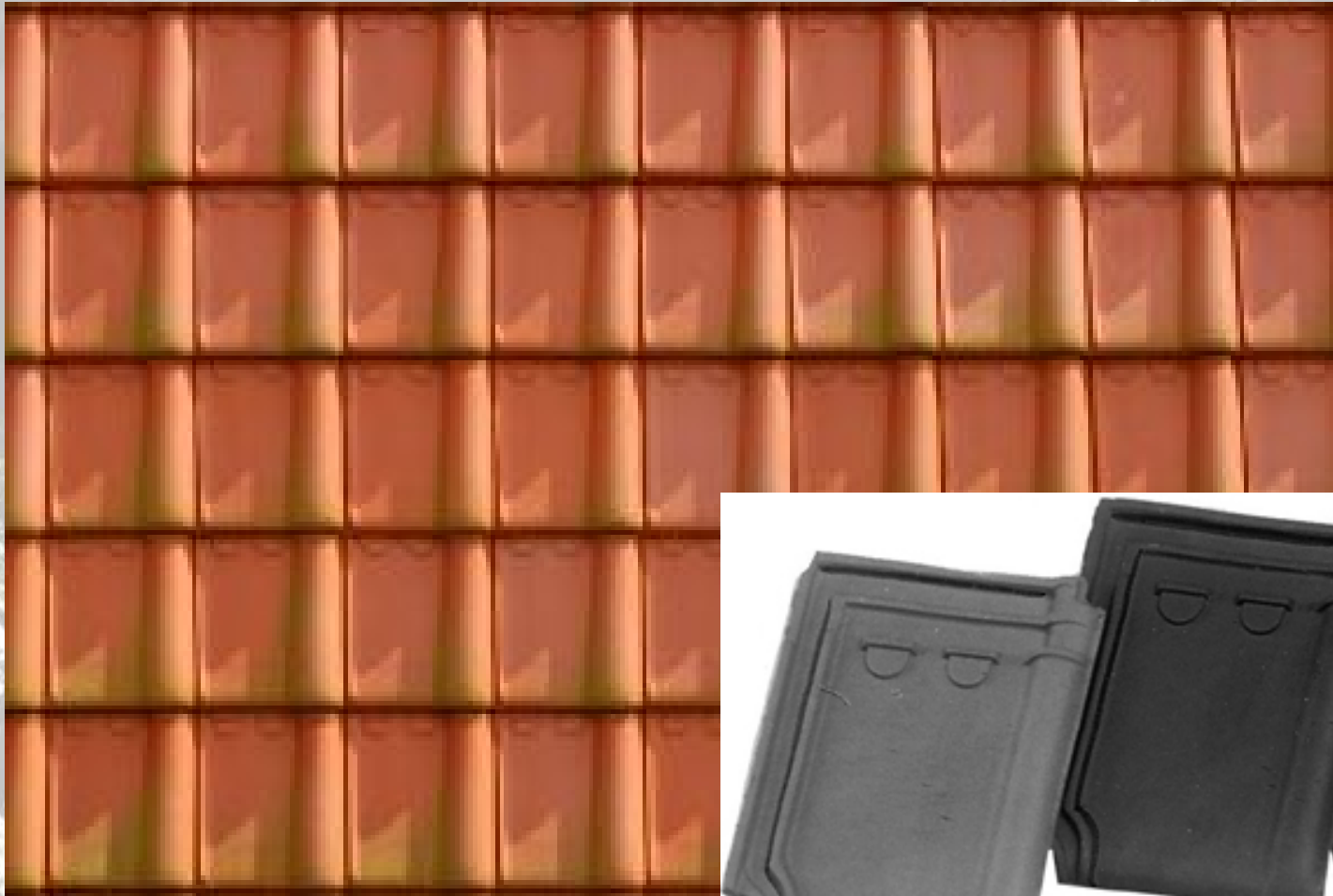
Oude holle pannen dekken minder goed af

Strodokken werden aangebracht onder de pannen

De strodokken werden met de hand geknoopt

Tuile du nord werd vanaf de jaren 30 toegepast op de voorhuizen

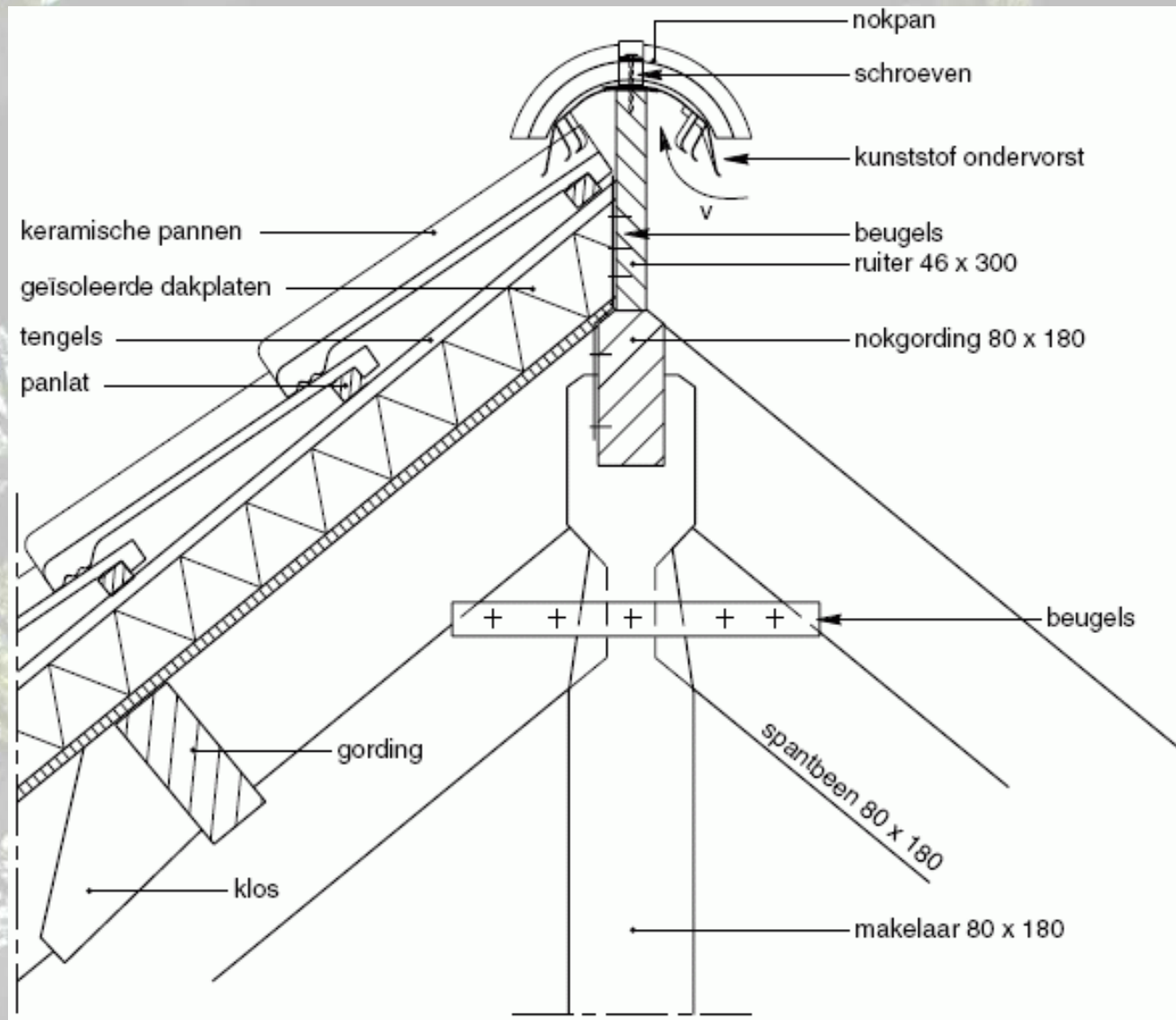
De kruispan was een duurdere variant van de tuile du nord

Zo af en toe kom je de vlakke friese pan hier tegen

Een variant is de gegolfde fries

Doorsnede over een nok met nokvorsten

Nokvorsten in de taaie specie gelegd

Een ware hype was de flexim dakmortel, deze had echter geen lange levensduur

Een andere optie is de onderhoudsarme ondervorst op rol

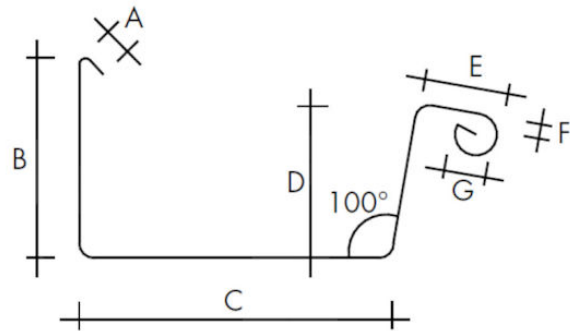
mits netjes aangebracht, een aardige oplossing

De bakgoot en de mastgoot

In beide gevallen te weinig achteropstand!

Model	A	B	C	D	E	F	G
B30	13	62	120	43	32	6	18
B37	13	85	162	60	34	6	20
B44	13	85	210	66	38	6	20
B50	11	100	212	75	37	6	20
B55	11	105	270	85	37	6	20

Afmetingen bakgoot

De achteropstand (B) altijd ruim meer dan D!

Een zinken klang om de kraal vast te zetten

De zinken goot nu vastgeklemd in de houten bak

Het volgende deel wordt iets overlappend aangebracht

De vloeistof zorgt voor een goede hechting

Dan de goot op enkele punten vast hechten

De hoeken eerst goed hechten

De bout langzaam en regelmatig opschuiven

Het eindresultaat, een waterdichte verbinding

Ook koper kan gesoldeerd worden, zowel met open vuur als met de bout

Links afvoer met getrokken bochten, rechts de originele wijze

Kalk

CARMEUSE
NATURAL CHEMICALS

GEBLUSTE KALK
MEKAL
CHAIX ETEINTE

25 Kg
ca. 50 Liter

CE

Luchtkalk
MEKAL

We kennen luchtkalk en hydraulische kalk

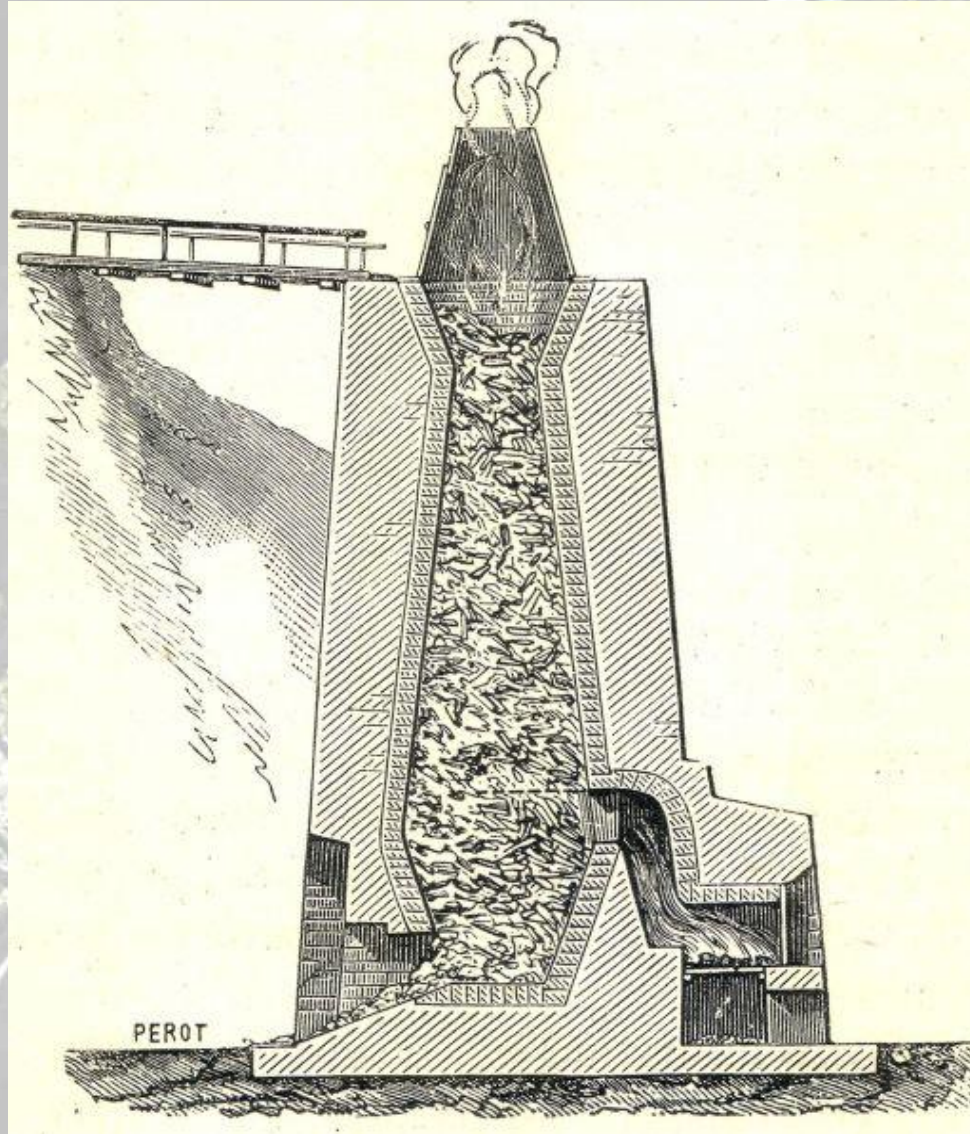

Gebrande, ongebluste kalk

Kalkpoeder, drooggebluste kalk

Calciumoxide en calciumhydroxide

Het branden van kalk in een kalkoven

De duurdere, maar ook absoluut betere, sterkere
en kleurvastere verven

Op alkydbasis, lijnolie en hoogwaardige pigmenten

Natuurlijke pigmenten geven een mooiere glansgraad en zijn weersbestendiger

Zorg dat het hout goed droog is! Niet geforceerd drogen
Afnemen met een ammoniak oplossing
Dan schuren, nog een keer licht vochtig afnemen en gronden
Daarna minstens twee keer aflakken
Niet aflakken tussen november en april
Niet in de felle zon
Uiteraard niet met (mot) regen (ook niet overdekt, te hoge luchtvochtigheid)
Donkere kleuren om de 3 a 5 jaar controleren

Na-isoleren van boerderijen

PUR schuim aanbrengen

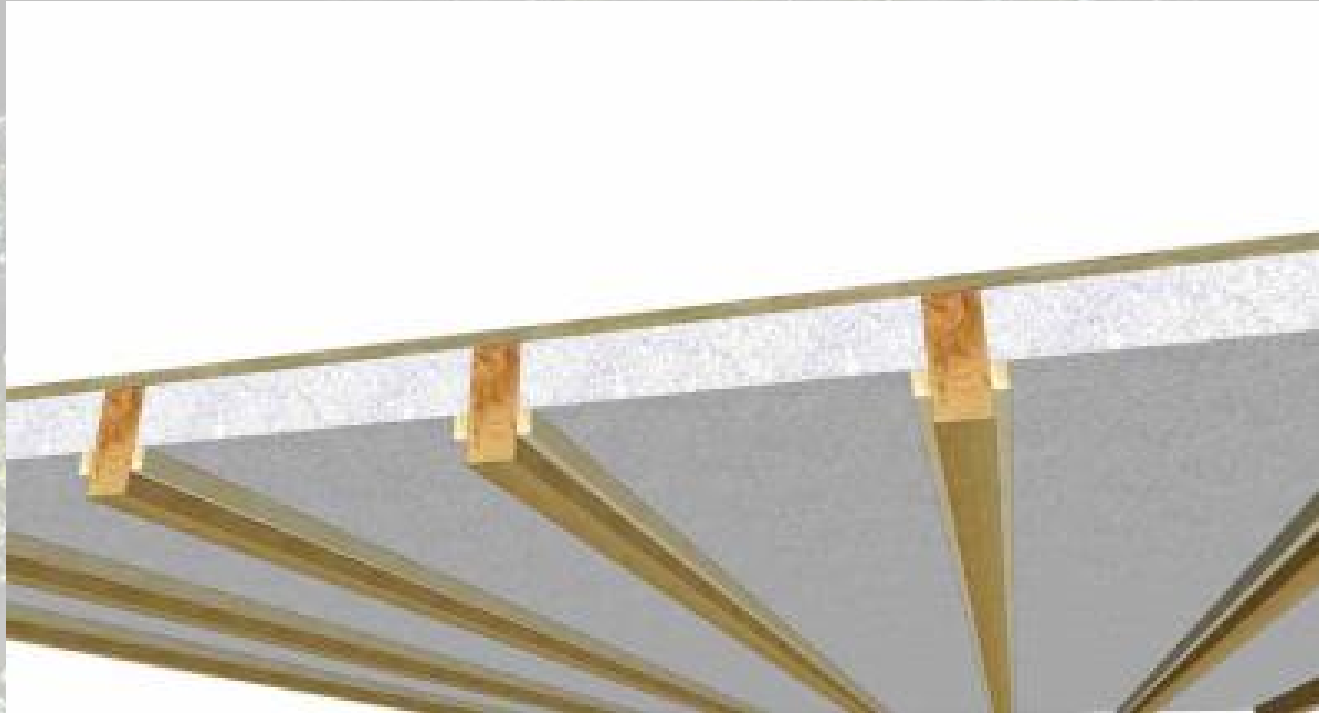
cellulose isolatie

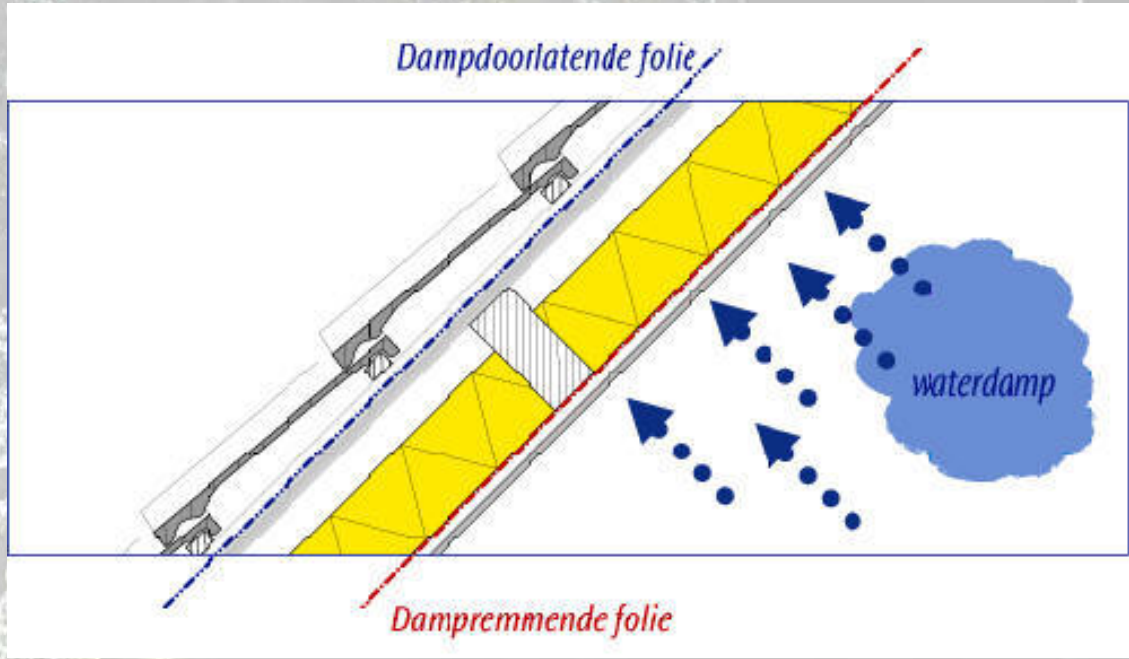
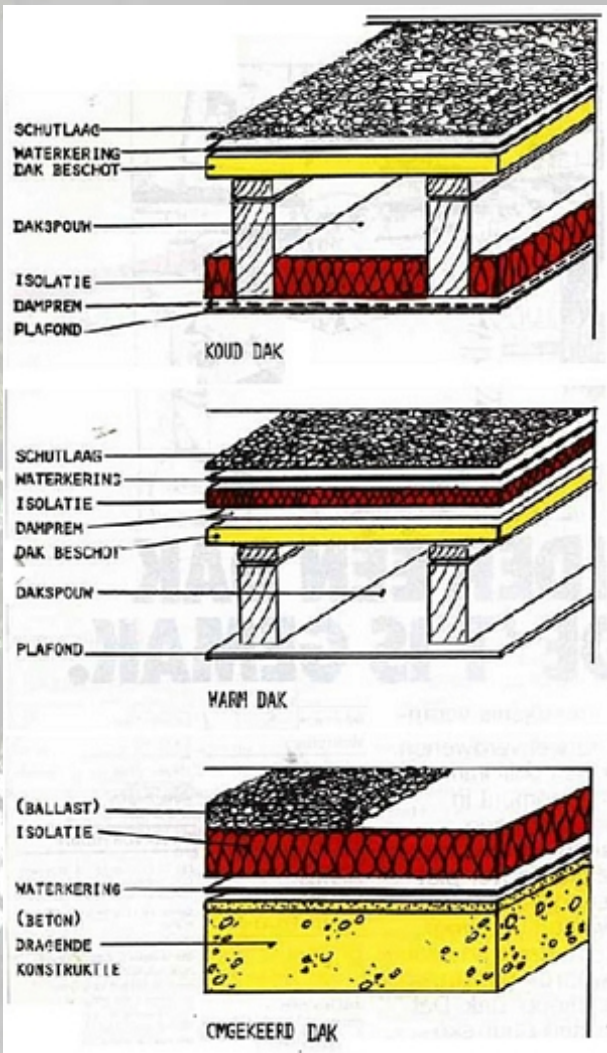
PS vlokken

Luchtdichte zakken
aanbrengen

Het meest veilige en controleerbare systeem, isolatie met een vaste persing op maat tussen de balklaag met een dampopen folie eronder en indien vloerdelen vervangen worden, een dampdichte folie erboven

Naisoleren van een dakconstructie

naisoleren van gevels, links is niet controleerbaar en de spouwventilatie is teniet gedaan. Riskante oplossing